

Zelo človeški, zelo božji (19) – Dati od sebe tisto najboljše

Kreposti dajejo sijaj naši osebnosti in nam omogočajo prožnost, da lahko odkrivamo dobro v različnih vsakodnevnih situacijah.

11. Jan. 2025

Neki pesnik si je predstavljal, kako obalne ptice na lahнем vetriču poletavajo omamljene od radosti v nenehnem zrenju penečega se morja in lepote neba. Če nimamo sreče, da

bi živel v takšnem kraju, si lahko v spomin prikličemo vtis, ki nam ostane vsakokrat, ko se odpravimo na morje ali potujemo do oceana; ne le zaradi njegove neizmernosti, barv ali vzdušja, ki ga ustvarja, temveč tudi zaradi njegovega zvoka. Zdaj obstaja že ogromno zvočnih posnetkov morja, s pomočjo katerih lahko na kateremkoli koncu sveta dostopamo do tega sozvočja glasov – vode, skal, ptic, peska – ki poslušalca tako zelo poživijo. Sveti Jožefmarija si je kreposti predstavljal ravno kot množico vseh teh zvokov, ki so tako različni po barvi in jakosti, vendar skupaj tvorijo glasbo morja: »Kakor bučanje oceana sestavlja šum vsakega izmed njegovih valov, tako je tudi svetost vašega apostolata sestavljena iz osebnih kreposti vsakega izmed vas.«^[1]

Biti popolni ne pomeni biti enaki

Sveti Hieronim pravi, da »Jezus Kristus ne zapoveduje nemogočih stvari, ampak popolne«.^[2] Tu bi lahko ugovarjali, da se nam prav to, kar je popolno, pogosto kaže kot nemogoče. Kdo si drzne o sebi reči, da so njegova dejanja *popolna*? Še več, pričevanja svetnikov gredo ravno v nasprotno smer: bolj ko se oni bližajo božji luči, bolj se zavedajo svojih nepopolnosti. Zadrega se še nekoliko zaostri, ko ugotovimo, da je evangeljski odlomek, na katerega se naslanja sveti Hieronim, ravno Jezusova zapoved: »Bodite popolni, kakor je popoln vaš nebeški Oče« (Mt 5,48). Katera skrivnost je zaobjeta v teh besedah?

Najprej je morda na mestu pojasnilo, povezano z našim pojmovanjem izraza *popoln* kot nečesa neprekosljivega, nečesa, česar ni več

mogoče izboljšati. Če takšno dojemanje *popolnosti* prenesemo na vedenje konkretne osebe, nas to lahko tako oddalji od našega običajnega izkustva, da nam utegne postati v nekem smislu celo odbijajoče. Vendar je najpogostejši pomen, v katerem to besedo uporablja Sveto pismo, povezan z nečim dovršenim, uresničenim, kar da od sebe vse, kolikor zmore. Tako lažje razumemo, da Kristusovo povabilo »bodite popolni« ni nekakšen sklep seznama pravil, ki jih je treba izpolnjevati na vseh področjih življenja, ampak krona nekega govora, v katerem beseda teče o ljubezni do vseh, prijateljev in sovražnikov, kakor jih ljubi Bog (prim. Mt 5,43-48). »Biti svet ne pomeni delati vedno več stvari ali dosegati določene standarde, ki smo si jih zastavili kot cilj. Pot svetosti, kot nas uči sv. Pavel, je v tem, da sledimo delovanju Svetega Duha,

dokler ne bo v nas izoblikovan
Kristus (prim. Gal 4,19).«^[3]

Skladno s tem pomenom *popolnosti* govori Katekizem Katoliške cerkve o človeških krepostih in najprej ugotavlja, da »krepost omogoča človeku ne samo, da izvršuje dobra dejanja, ampak da si za to kolikor le mogoče prizadeva«,^[4] da dá od sebe tisto najboljše. Tako kot se pri šumenju morja zvoki vseh valov zlivajo skupaj, pri čemer je vsak val drugačen od drugega, tako tudi v svetem življenju vse kreposti zvenijo v sozvočju: skupaj dajejo obliko najboljši različici vsakega od nas. In tako kot ni dveh enakih ljudi na svetu, tudi ni dveh enakih načinov za udejanjanje posameznih kreposti. Ko nas Bog vodi po poti svetosti, da bi nas pripeljal k sebi, upošteva vsako od naših edinstvenih lastnosti, ki jih pozna veliko bolje kot mi. Naša naloga pa je, da vstopimo v »notranje spoznanje edinstvenega in

neponovljivega načrta, ki ga ima Bog za vsakega izmed nas in ga uresničuje v najrazličnejših okoliščinah in mejah«, ^[5] da se s pomočjo božje milosti in z lastno svobodo uresniči tisti ljubljeni sin, ljubljena hči, o katerih je Gospod sanjal od vekomaj. Zato je sveti Jožefmarija tistim, ki so prihajali v Opus Dei, že od samih začetkov govoril: »Tako različni morate biti, kot so raznoliki svetniki v nebesih, od katerih ima vsak svoje prav posebne značilnosti.« ^[6]

Svetost je obleka po meri

Različne kreposti nam ne pomagajo samo tako, da se pri nekem dejanju namesto za slábo odločimo za dobro; to je veliko, a ni dovolj. V resnici nas ta oblast nad samim seboj, ki jo tvorijo kreposti, usmerjenost naših sil k ljubezni, žene k temu, da namesto povprečnega izberemo najboljše. Včasih se zaradi omejenega

razumevanja kreposti o njej razmišlja kot o kompromisu med dvema negativnima skrajnostma, kakor o geometrijski sredini med dvema poloma, ki se jima želimo izogniti. In tedaj se, namesto da bi gledali proti vrhu, bolj ukvarjamo s tem, da ne bi padli v prepad na desni ali levi strani. Bog pa je vsakemu od nas dal njegov osebni vrh, ki ustreza reliefu naše lastne pokrajine, znotraj katere se odpravljamo na pot; in v tej pokrajini moramo odkriti tako ovire in nevarnosti, ki nas čakajo, kot tudi teren, na katerem se naše stopinje najbolje oprimejo tal.

V svojem komentarju k Aristotelovi etiki sveti Tomaž poudarja, da je »sredina *za nas* tisto, kar ni nad niti pod *za nas* ustreznim sorazmerjem. Zato ta sredina ni ista za vse«. ^[7]
Dominikanski svetnik to razloži s prispodobo čevljev, glede katerih mora vsakdo najti svojo velikost; medtem ko grški filozof to primerja s

hrano in pojasni, da nista na enak način zmerna atlet in pa nekdo, ki se s telesno vadbo skoraj ne ukvarja. Ker ni enega samega načina, kako živeti kreposti, se tudi ne zdi koristno, da bi skušali pisati splošne recepte, kako naj nekdo postane urejen, velikodušen ali ponižen. Poleg tega, kot je ugotovil že Aristotel, človek ne postane kreposten samo z zunanjim izvrševanjem nekih dejanj, temveč s tem, da dejanje opravi s posebno notranjo držo: »[...] največjega pomena je vprašanje, *kako* je [dejanje] narejeno: predvsem mora biti narejeno zavestno, dalje na osnovi neke samostojne odločitve – odločitve, ki jo moramo sprejeti zaradi stvari same –, in končno mora biti storjeno z vso odločnostjo in brez omahovanja«. ^[8] Če torej neko vzgojno okolje ljudi ne spodbuja, da bi razumeli, zakaj je dobro pridobiti to ali ono krepost ter se zanjo po nagibu ljubezni svobodno odločiti,

obstaja nevarnost, da bodo zunanja dejanja, ki naj bi delovala v tej smeri, zaman.

Osupla nad dejstvom, da želi Gospod pri naši poti k svetosti računati na osebne lastnosti vsakega izmed nas, je neka preprosta žena takole molila: »Naj živimo svoje življenje ne kot šahovsko partijo, kjer se vse preračunava, ne kot tekmo, kjer je vse težko, ne kot teorem, ob katerem si razbijamo glavo, ampak kot neskončno slavlje, kjer se obnavlja srečanje s teboj, kakor ples v objemu tvoje milosti.«^[9]

Mišice, ki se upogibajo v vse smeri

Eden od pokazateljev dobre telesne pripravljenosti je visoka elastičnost mišic. Z razteznimi vajami in ustrezno nego sklepov lahko človeško telo doseže položaje, ki si jih je celo težko predstavljati.

Vzdrževanje te mišične prožnosti pomaga preprečiti težave, ki jih povzroča nenehna slaba drža, in zmanjšuje verjetnost poškodb. Nekaj podobnega velja za kreposti v duhovnem življenju, zato sveti Jožefmarija pravi, da je »svetost prožna kakor sproščena mišica«.^[10] In tako, pojasnjuje, nas bo božja ljubezen včasih spodbudila k prizadevanju za nekaj, kar se nam zdi težko, drugič pa nas bo vodila k temu, da izberemo kaj bolj udobnega ter se Bogu za to zahvalimo.

Ni naključje, da latinska beseda za krepost, *virtus*, pomeni zmožnost ali moč, podobno kot pri mišicah. Kreposti, kolikor postanejo del nas, nam ne samo omogočajo, da rade volje in z lahkoto opravljamo dobra dejanja, ampak nam dajejo tudi prožnost, da se prilagodimo smeri, ki jo določene okoliščine zahtevajo. Res je, da nam kreposti pomagajo, da stvari počnemo urejeno; toda v še

globljem smislu nas vodijo k temu, da postanemo urejeni mi sami, četudi se v nekaterih situacijah to morda ne vidi navzven oziroma ni primerno, da bi to izražali na nek konkreten način.

O svetem Karlu Boromejskem pripovedujejo, da je bil kot mlad škof znan po svoji osebni strogosti, da je užival samo kruh in vodo, in še to v pičlih količinah. Kadar pa je bilo to primerno za ohranjanje dobrih odnosov z nekaterimi, je brez zadržkov pil vino, kolikorkrat je bilo potrebno.^[11] »Če bi se kristjani vedli drugače,« je dejal ustanovitelj Opus Dei, »bi tvegali, da postanemo neprožni, brez življenja, kakor lutka iz cunj.«^[12] Za lutke iz cunj je posebej značilno ravno to, da se ne morejo nehati smehljati. Vsi smo radi obdani z veselimi ljudmi, vendar ne zato, ker jim je nekako mehanično uspelo vase vključiti določen način vedenja,

marveč zato, ker so veseli svobodno, ob pravem času in v pravi meri.

Sveti Frančišek Saleški, ki je bil preko pisem v stiku s sveto Ivano Šantalsko, jo je že zelo na začetku njunega dopisovanja opozarjal na nevarnost, da kot božja hči zdrsne v nekakšno nesvobodo, kar bi se lahko zgodilo tudi zaradi njenega hrepenenja po krščanskem življenju. »Poskusite zmotiti dušo, ki se je navezala na vajo meditacije, in videli boste, da jo bo prekinila z žalostjo, zaskrbljenostjo in osuplostjo. Duša, v kateri je resnična svoboda, pa bo z mirnim obrazom in prijaznim srcem stopila naproti nadležnežu, ki jo je zmotil, kajti vse to je eno: služiti Bogu s premišljevanjem ali služiti mu s prenašanjem bližnjega; oboje je božja volja, toda prenašanje bližnjega je tisto, kar je ta trenutek potrebno.«^[13]

* * *

»Bodite pogumni,« je papež Frančišek spodbujal skupino mladih Poljakov. »Svet potrebuje vašo svobodo duha, vaš zaupljiv pogled v prihodnost, vašo žejo po resnici, dobroti in lepoti.«^[14] Moč in prožnost, ki nam ju dajejo kreposti, sta kakor bučanje oceana, ki nam vztrajno razodeva svojo novost in lepoto. Še več, Svetemu Duhu razodevata našo poslušnost, da bi se Kristus lahko upodobil v naši duši na način, ki je edinstven v zgodovini. Ni presenetljivo, da nam Katekizem govori o krepostih ravno v poglavju o »človekovi poklicanosti«^[15]: ker smo poklicani živeti to božje življenje, smo poklicani dvigniti oči proti obzorju kakor tiste obalne ptice, z zaupanjem, da letimo na vetriču Boga, ki podpira naš boj.

^[1] Sv. Jožefmarija, *Pot*, št. 960.

[2] Sv. Hieronim, citirano v: *Catena Aurea*, komentar k Mt 5,43-48.

[3] Msgr. Fernando Ocáriz, Pastirsko pismo, 28. 10. 2020, št. 6.

[4] *Katekizem Katoliške cerkve*, št. 1803.

[5] Frančišek, *Gaudete et exsultate*, št. 170.

[6] Sv. Jožefmarija, *Pot*, št. 947.

[7] Sv. Tomaž Akvinski, *Komentar k Nikomahovi etiki*, II. knjiga, VI.

[8] Aristotel, *Nikomahova etika*, 1105a.

[9] Božja služabnica Madeleine Delbrêl, *El baile de la obediencia*.

[10] Sv. Jožefmarija, *Kovačnica*, št. 156; citirano v: Fernando Ocáriz, Pastirsko pismo, 28. 10 2020, št. 6.

[11] Prim. sv. Frančišek Saleški, *Pismo baronici Šantalski*, 14. 10. 1604.

^[12] *Kovačnica*, št. 156.

^[13] Sv. Frančišek Saleški, *Pismo baronici Šantalski*, 14. 10. 1604.

^[14] Frančišek, Sporočilo, 15. 8. 2018.

^[15] *Katekizem Katoliške cerkve*, Tretji del, Prvi oddelek.

Andrés Cárdenas Matute

.....

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sl-si/article/zelo-
cloveski-zelo-bozji-19-dati-od-sebe-tisto-
najboljse/](https://dev.opusdei.org/sl-si/article/zelo-cloveski-zelo-bozji-19-dati-od-sebe-tisto-najboljse/) (5. Avg. 2025)